

PŘÍRODA V ZAHRADĚ

Květnaté louky

atraktivní a přesto nenáročné plochy s vysokou druhovou rozmanitostí

Tipy pro veřejnou zeleň

EVROPSKÁ UNIE

Interreg
Rakousko-Česká republika
Evropský fond pro regionální rozvoj

EVROPSKÁ UNIE

www.prirodnizahrada.eu

**PŘÍRODNÍ
ZAHRAHA**
zapsaný spolek

Květnaté louky místo travnatých ploch

Každá obec pečuje o větší či menší množství travnatých ploch, které je potřeba několikrát za měsíc sekat. Některé obce na tuto práci musí najímat sezónní pracovníky.

To, co dobře vypadá v historických zahradách nebo před památníky, bývá u místních silnic, svahů nebo jiných větších travnatých ploch spojeno se značnou údržbou.

Péče o travnaté plochy může být na rozdíl od obecného povědomí pracně velmi náročná a stojí proto poměrně hodně peněz. Navíc jsou okrasné trávníky druhově chudé, protože jsou většinou tvořeny pouze travami. V takovém trávníku nachází úkryt a potravu pouze malé množství hmyzu, ptáků a jiných živočichů. Dobře se tu může cítit nanejvýš krtek.

Sečení je zde nákladné a může být i nebezpečné. Právě takové plochy jsou vhodné pro extenzivní květnaté louky.

Květnaté louky potřebují méně péče, přinášejí krásné podoby kvetení a vyšší druhovou rozmanitost. A výběr je zde velký. Od krátkodobé exploze květů přes přirozené květnaté louky až po domácí louku, která zůstává nenáročná na údržbu i několik deseti let; každá obec si zde najde své. A u obyvatel obcí louky bodují.

Trvalé květnaté louky mají ještě jednu rozhodující výhodu. Usazují se zde druhy, které jsou přizpůsobeny příslušným půdním a klimatickým podmínkám. Příkladem jsou suchá a horká stanoviště, kde je nutné travnaté plochy zavlažovat, jinak v létě zhnědnou a vypadají nevzhledně. Co tyto plochy nahradit nádherně kvetoucí ovsíkovou loukou s šalvějí luční? Trvalé louky není nutné ani hnojit. Čím více je půda chudá na živiny, tím více druhů květin se zde usadí.

TIP

V době vymírání hmyzu a ptáků a také klimatických změn se za přírodu považuje jakákoliv, i hodně malá plocha. V každé obci se nacházejí plochy pro včely, čmeláky, motýly a ptáky. Zelené plochy navíc vyrovnávají klima. Na rozdíl od asfaltu nebo betonu se nepřehřívají a dokonce ochlazují okolí. Kromě toho absorbují dešťovou vodu a odpařují ji postupně.

Radost pro biodiverzitu – bohatě kvetoucí trvalá květnatá louka.

Náklady na údržbu zeleně

Následující čísla jsou průměrné ukazatele pro plochy o výměře minimálně 500 – 1000 metrů² bez bariér (stromy, zábradlí atd.). Menší plochy jsou zdrojem vyšších nákladů. Péče o vzešlé rostlinky (bezprostředně po zasetí nebo výsadbě) není u víceletých zelených ploch zohledněna.

Časté sečení je časově náročné a drahé.

DRUH PLOCHY	ČASOVÁ NÁROČNOST ÚDRŽBY v min/m ² za rok	EKOLOGICKÝ UŽITEK
Užitkový trávník (pouze sečení, bez další údržby)	0,8 - 1,8	malý
Užitkový trávník (navíc likvidace odpadu a listí, údržba okrajů trávníku atd.)	2,6 - 4,1	malý
Užitkový trávník intenzivní (navíc hnojení, zavlažování, vertikutace atd.)	3,9 - 8,4	malý
Mulčování (např. mulčovací kůra, třísky, tkanina proti plevelu)	2,4 - 3,3	malý
Letničky (begonie stálokvěté, ledovky, pelargonie, aksamitník atd.) a okrasné trvalkové záhony	11,9 - 17,4	malý
Extenzivní pěstování trvalek (trvalky do stínu, stepní trvalky)	1,0 - 7,2	dobrý
Jednoletá okrasná květnatá louka (včetně každoročního výsevu a jeho přípravy)	3,0 - 5,5	střední
Víceletá okrasná květnatá louka	0,5 - 3,0	střední
Víceletá přírodní květnatá louka	0,1 - 1,5	velmi dobrý
Louka prostřednictvím „Kontrolovaného zdivočení“	0,1 - 0,5	velmi dobrý

Průměr z čísel následujících zdrojů: GALK e.V., „Pflegereduzierte Grünflächen“ nakladatelství Forum Verlag, Stadt+Grün více vydání nakladatelství Patzer Verlag

Konej dobro a mluv o tom. Komunikace s občany je důležitá, aby výsledné květnaté louky nebyly vnímány jako „úhor“.

DŮLEŽITÉ

Chcete-li dát najevo, že se obec o plochu stará, sečte pravidelně kolem plochy pruh o šířce na jednu až dvě sekačky. Kromě toho by na tuto oázu pro včely, motýly a ptáky měla upozorňovat cedule.

Také je možné divokou plochu „ohraničit“ regionálními planými květinami tak, že bude pozepek po obvodu přeorán na šířku půdní frézy a do něj vyseta směs pro květnatou louku.

TIP

Semena planých květin zasetá do travnatých ploch přinášejí bohužel jen zřídka žádoucí výsledek divoce kvetoucí louky. I když je půda rozrušená, bývají výsledky většinou nedostačující, protože nejdříve vyklíčí spousta nežádoucího plevelu. Než začneme s výsevem, měla by se půda minimálně dvakrát přerýt půdní frézou. Jestliže to je příliš časově náročné, lze dosáhnout výsledku květnaté louky pomocí projektu „Kontrolované zdivočení“ bez obdělávání nebo výměny půdy.

Udržovaný vzhled a květnatá louka nejsou v rozporu.

Jestliže trávník již prorostl spoustou plevelu, není třeba jej přeorávat.

Zde je uveden stručný přehled různých druhů květnatých luk. Jednotlivé možnosti jsou podrobněji popsány v další části.

Jednoletá okrasná květnatá louka

Jednoletou okrasnou květnatou směs tvoří nezimovzdorné letničky, např. cínie, aksamitníky nebo měsíčky.

Výhody: Přitáhne pozornost, bohatě kvete již po několika málo týdnech, nejsou vyžadovány žádné odborné znalosti.

Nevýhody: Na stejné ploše ji lze opakovat pouze několikrát, později často převládne plevel.

Ekologická hodnota: Spíše nízká, přiláká pouze málo druhů včel, čmeláků nebo motýlů.

Obzvláště vhodná pro: Krátkodobé osázení zelení na dobu asi dvou až tří let po sobě, balkonové truhlíky, žlaby.

Okrasné květnaté louky jsou většinou barevné a nenáročné na údržbu.

Víceletá okrasná květnatá louka

Víceletou okrasnou květnatou směs tvoří jednoleté nezimovzdorné a víceleté zimovzdorné rostliny. Jen zřídka se vytvářejí semena, která by zaručovala samostatné množení na louce.

Výhody: Přitahuje pozornost, kvete po několika málo týdnech, jednoduchá aplikace, k dispozici jsou směsi s vysokou tolerancí vůči soli.

Nevýhody: Po dvou až třech letech množství květů klesá a je nutný dosev. Maximální životnost pět až šest let, pak převládne plevel.

Ekologická hodnota: Nízká, potravu nacházejí pouze generalisté mezi hmyzem.

Obzvláště vhodná pro: Centrum města, kruhové objezdy, plochy s vysokým zatížením solí.

Víceletá přírodní květnatá louka

Víceleté přírodní květnaté louky tvoří jedno a víceleté domácí rostliny, např. kopretiny nebo šalvěj luční. Tyto rostliny bývají z důvodu množení často pěstovány konvenčně. K dispozici jsou různé směsi pro různá stanoviště. Tato květnatá louka je stabilní a sama se vysévá.

Výhody: Trvale kvetoucí zeleň po celá desetiletí, u směsí s jednoletkami také rychlejší, bohatě kvetoucí poutač pozornosti.

Nevýhoda: Někdy je nezbytné zbavit půdu živin (např. výměnou půdy), osivo mnohdy pochází zdaleka, jsou nutné určité odborné znalosti pro založení a počáteční péči.

Ekologická hodnota: Vysoká, směsi často obsahují jednu až dvě desítky různých druhů a tedy také potravu pro specialisty.

Obzvláště vhodná pro: Všechny plochy, které mají být trvale ozeleněny, velké plochy, svahy, kruhy kolem stromů, okraje vodních toků.

Šalvěj luční a jetel luční jsou magnety pro hmyz.

Víceletá přírodní květnatá louka regionálního původu - královna květnaté louky

Směsi semen lokálních rostlin obsahují pouze semena lučních květin, které byly sklizeny v regionu. Tyto rostliny jsou optimálně přizpůsobeny klimatu, půdě a dalším faktorům regionu a za těchto přírodních podmínek jsou konkurenceschopné. Směsi regionálního původu se používají pro různá stanoviště (např. vysychavá, chudší, vlhká atd.).

Výhody: Trvale kvetoucí zeleň po celá desetiletí, u směsí s jednoletkami také rychlejší, bohatě kvetoucí poutač pozornosti, zachování regionálního genofondu, nenáročná na údržbu.

Nevýhoda: Plné kvetení až od druhého/třetího roku, na stanovištích bohatých na živiny je často zapotřebí zbavit půdu živin (např. výměnou půdy), osivo sesbírané z volně rostoucích rostlin je dražší než vypěstované, jsou nutné odborné znalosti pro založení a počáteční péči.

Ekologická hodnota: Velmi vysoká, směsi často obsahují 20 až 40 různých druhů, a tím také krmné plodiny pro specialisty a vzácné druhy.

Bujně kvetoucí louka na úzkém, suchém pásu u okraje silnice.

Kontrolované zdivočení

Nejjednodušší a nejekonomičtější varianta trvale květnaté louky. Stávající travnaté plochy jsou sečeny jen několikrát (1 - 3x) za rok a dorostlé části odstraněny (zbavením živin). Každý rok se může průměrně vyvinout 4 - 5 nových druhů květin, čímž se postupně vytváří druhově bohatá květnatá louka. Tuto metodu lze urychlit, pokud jsou do vznikající květnaté louky zasazeny kusy o velikosti cihly vyříznuté z jiné květnaté louky na podobném stanovišti.

Výhody: Žádné náklady, výsledná typická regionální květnatá louka je stabilní po celá desetiletí, není nutná výměna zeminy, kypření půdní frézou atd. Není nutná žádná údržba, jako např. trhání plevle, kromě sečení.

Nevýhody: Vyžaduje se trpělivost. Teprve po 3 - 5 letech je květnatá louka plně vyvinutá. Je nutná komunikace s občany.

Ekologická hodnota: Velmi vysoká, protože bez výměny půdy, kypření nebo rytí nedochází k žádné narušení půdy. Mohou se rozšířit vzácné druhy typické pro daný region. Zvláště vhodná pro všechny plochy, na kterých může být nejdříve povolen divoký porost, velké plochy na sečení, okraje vodních toků, svahy.

KDE JE MOŽNO ZALOŽIT KVĚTNATOU LOUKU?

Ideál pro nenáročné záhony - květnatá louka.

Otázka by spíše měla znít „kde není?“, protože květnaté louky je možno založit prakticky všude tam, kde může něco růst. Hotové směsi jsou speciálně namíchány pro téměř všechna stanoviště a také pro různé výšky vzrůstu. Velmi praktické jsou na plochách, jejichž údržba je obtížná: na svazích, trávnickových plochách s mnoha překážkami nebo také o velkých výměrách, na dělicích ostrůvcích mezi jízdními pruhy na vozovkách nebo na kruhových objezdech.

Nápady pro květnaté louky

Pokud nechcete nechat rozkvést celou plochu, můžete vytvořit „kvetoucí ostrůvky“ nebo osázet květinami kruhy kolem stromů. Zejména poslední opatření chrání kmen stromu před poškozením sečením.

Zajímavé jsou výsevy v oblastech, které se na první pohled nezdají být vůbec vhodné pro květnatou louku. Díky kvetoucím pásům u zdí tak odpadá nutnost hubení plevelů. Půdopokryvné kvetoucí rostliny,

jako například tymián, mohou dobře růst ve spárách dlažby a jiných puklinách a také zde vytlačovat plevele. Štěrkové cestičky na hřbitově by mohly být na málo používaných úsecích, pod parkovými lavičkami nebo mezi hroby díky půdopokryvné kvetoucí směsi téměř bez údržby, přičemž právě na hřbitově může bujně kvetoucí plocha, určená pro rozšíření hřbitova v budoucnu, poskytovat útěchu a nabídnout květiny, které si lze natrhat.

Malý kvetoucí ostrůvek potěší oko a je zároveň čerpací stanicí pro hmyz a ptáky.

Květnaté louky pro všechna stanoviště

Při výběru květnaté louky je dobré vědět, zda je stanoviště spíše slunečné nebo stinné, hlinité nebo písčité, bohaté nebo chudé na živiny. Bohatě kvetoucí louky se vyskytují hlavně na chudších, sušších a slunných stanovištích. Ale pro květnatou louku je možno využít také intenzivní travní porosty, vlhká místa a stinné oblasti.

První bod lze snadno zjistit pozorováním. Na stinných stanovištích, v lesních porostech mohou být směsí vysety do stinných okrajů. Pokud je však světla málo, měly by být vysázeny raději záhonové trvalky. Zda je půda hlinitá nebo písčité, lze zjistit tak, že se pokusíme z vlhké (!) půdy v ruce zformovat rohlíček. Pokud se to podaří, je půda jílovi-

tohlinitá. Pokud se lehce drolí, pak je půda spíše hlinitopísčité. A pokud není možné zeminu zformovat, je půda z větší části písčité.

A konečně, vegetace, která se zde dosud rozrostla, nám dává nahlédnout do půdních podmínek - vlhkosti, chemie a obsahu živin.

Obecně vzato, pokud dominují trávy a pokud zde dobře rostou i jiné rostliny (např. kopřiva, svízel přítula), pak bude pravděpodobně vysoký i obsah živin a/nebo vlhkost. Pokud plochu tvoří především pomalu rostoucí byliny a jen málo trav, pak je plocha spíše chudá a pravděpodobně také sušší.

ZALOŽENÍ KVĚTNATÉ LOUKY

Pro zasetí louky by měla být půda zbavená porostu a neměla by obsahovat semínka plevelů. V praxi je to těžké provést, ale je možné se k tomuto cíli přiblížit:

- V případě porostu kompletně odstranit rostliny pomocí motyky, rýče nebo jiného nářadí.
- Frézou zkypřit horní vrstvu půdy.
- Počkat 2 - 3 týdny a znovu zkypřit dorostlé části.
- V případě silného dorůstání nových výhonků případně opakovat po 2 - 3 týdnech. Zejména trávy mohou být velmi úporné a jsou pro luční květiny silnou konkurencí!
- Pokud je extenzivně využívaná louka plánována na pozemku bohatém na živiny, mělo by být z půdy odkopáno 20 – 30 cm. Poté je nutné nanést šterkovou půdu chudou na živiny do výšky původní vrstvy. Nyní ještě opálit nebo odkopnout klíčící semena plevelů, především lebedy.

Po urovnání je možno plochu osít. Je vhodné smíchat semena se suchým pískem, pak je většinou výsev rovnoměrnější. Uvedené množství osiva na metr čtvereční nepřekračujte, raději vysévejte méně a vyseté osivo nezpracovávejte do půdy.

TIP

Přírodní květnaté louky jsou plochy, které překrásně kvetou po celá desetiletí a snadno se udržují. Není však jednoduché je založit a malé chyby mohou vést k několika letům zbytečné práce. Je dobré si zajistit poradce z osivářské firmy nebo jiné odborníky (např. poradce projektu Přírodní zahrada).

Vznik přírodní květnaté louky

1 Příprava půdy krátce před výsevem. Půda by měla být pokud možno bez porostu, chudá a dobře zarovnaná.

2 Objevuje se první zeleň,...

3 ... která zatím ještě vůbec nepřipomíná kvetoucí louku.

4 Ve druhém roce začíná kvetoucí nádhera...

5 ... a vytváří trvalou květnatou louku nenáročnou na údržbu, jako zde v Enzesfeld-Lindabrunn na jihovýchodě Dolního Rakouska.

Kdy je ten nejvhodnější okamžik?

Horké letní měsíce nejsou vhodné! Okrasné květinové směsi se sejí na jaře a několik dní se udržují vlhké. Dorůstající vysoký plevel by měl být v prvních týdnech odstraněn.

Přírodní květnaté louky lze vysévat prakticky po celý rok, pokud není sníh. Je však vhodné využít vlhké měsíce na jaře nebo na podzim, abychom si ušetřili první zalévání. U výsevu na podzim se osivo může dočkat mrazu, který mnohá semena potřebují ke klíčení. Tak je podzim, přibližně až do konce září, pro výsev přírodní louky tou nejlepší volbou. Při setí by mělo být bezvětrí.

Aby bylo možné právě rozsetá semena chránit před odnosem větrem, silným deštěm a sezobnutím ptáky, je vhodné vysít spolu s nimi i rychle rostoucí

zeleň. Většinou se jedná o pohanku, řeřichu a jiné rychle klíčící rostliny, které dokonce mohou divoce kvetoucí louky chránit před suchem. Přibližně po dvou měsících je však nutno tuto rychle rostoucí zeleň posekat, a pokud je příliš hustá, také odklidit. Alternativou k rychle rostoucí zeleni může být také volně rozsypaný mulč ze senné řezanky nebo lnu (bez plevelu!).

Zejména u výsevů ve svazích by mělo být osivo bezpodmínečně zajištěno tak, jak je zde popsáno; vhodné je i lehké válcování.

Po výsevu se přírodní louka zalije, nesmí však být zaplavena. Ve velmi suchých dnech může 2 – 3násobné krátké zalití podpořit klíčení.

ÚDRŽBA

Nežádoucí rostliny - plevel

Po vyklíčení by měla být pozornost věnována nejdůležitějším plevelům, které mohou být vytrvalými konkurenty. Nejdůležitější doprovodná vegetace je uvedena v části „Příčiny chyb“.

V téměř každé půdě je mnoho semen nežádoucích plevelů, jako například lebeda nebo druhy bodláku. Ty rostou rychle a v počátečních letech mohou na louce dominovat. Plevel však nesnáší prořezávání, proto po několikerém posekání sám zase zmizí. V prvních letech květnaté louky proto může být vhodné sekat louku častěji, asi 3 - 4krát ročně. Není žádný důvod k obavám, pokud zaseté druhy nejsou vidět hned zpočátku, potřebují pár let, aby vyrostly. To je součástí procesu vývoje.

Přirozené sečení

U okrasných květnatých luk jsou na podzim sečeny pouze víceleté formy, jednoleté formy stejně v mrazu uhynou. To, jaká technika sečení se použije, jak se bude sekat a jak zacházet s posečenou hmotou, má zásadní vliv na to, jak je seč šetrná k přírodě.

Čas sečení: V sušších oblastech postačí sečení od poloviny července. Ve vlhčích oblastech, kde je také vyšší intenzita růstu, se seče dvakrát, přičemž se osvědčilo orientovat se při prvním termínu sečení odkvetením kopretin. Z veterinárně ekologického pohledu by se za příznivého počasí nemělo sekat v době hlavní aktivity včel, ale nejlépe ráno před 9. hodinou nebo po 18. hodině. Existuje k tomu pravidlo: při výskytu více než jedné včely na m² by se již nemělo nebo by se ještě nemělo sekat.

Pro **přezimování mnoha druhů hmyzu** jsou velmi důležité odumřelé stonky. Proto doporučujeme místo podzimní seče provést tuto seč na jaře před vyrašením nových výhonků. To je přibližně v dubnu. Specialisté mezi divokými včelami navíc potřebují zdřevnatělé stonky z předchozího roku pro líhnutí

mladých v květnu a červnu. Pokud je tedy vaše louka projektem ochrany přírody, měly by být hraniční oblasti s odumřelými křídami nebo bělotrny ponechány bez zásahu po dobu i dvou let.

Nejšetrnější způsob pro hmyz žijící na louce je používání **sekačky s žací lištou**. Dokonce i kosy způsobují díky hlubokému pokosu vyšší ztráty než lištová sekačka. Používání rotačních sekaček a křovinořezů více než zdvojnásobuje úhyn. Mělo by se zcela upustit od mulčovacích strojů a sacích sekaček z důvodu hlubokého pokosu, vysoké pracovní rychlosti a silného sacího účinku.

Výška řezu by měla být alespoň 7 cm, ideálně 10 - 12 cm. Aby bylo možné obyvatelům louky zajistit možnost úniku, mělo by sečení probíhat v kruhu zevnitř ven. Sečení po etapách, které ponechává neposečené části, je nejúčinnějším způsobem pro poskytnutí ústupových oblastí. Také z tohoto důvodu by měla být posečená hmota ponechána několik dní, aby měl přeživší hmyz příležitost k přesídlení.

Posečenou hmotu však na ploše nemulčujte, ale odvážte ji, aby nedošlo k obohacení živinami. Posečená hmota může být ponechána na louce ještě několik dní, během nichž vypadnou semena.

Posečená hmota by měla být vždy odvezena, aby nedocházelo k vyživování ploch.

PŘÍČINY CHYB A PODPŮRNÁ OPATŘENÍ

Bohužel se může také stát, že květnaté louky skoro nekvetou nebo nekvetou dostatečně, převládají jiné rostlinné druhy nebo plocha vypadá jako ladem ležící pole. Snad vám následující body pomohou při hledání chyb a jejich odstranění.

Málo květů a/nebo žádná rozmanitost

- Nevhodný termín výsevu
 - » Vyhněte se obdobím horka, po výsevu častěji zalévejte
- Ve směsi se nacházejí konkurenceschopné druhy jetele, např. jetel plazivý nebo jetel zvrhlý (značné rozšíření, obohacují se živinami)
 - » Jetelové plochy odryjte, dosejte
- Nedostatečná příprava půdy, příliš mnoho živin v půdě, přílišná vlhkost pro nenáročné rostliny
 - » Dbejte bezpodmínečně předem na to, aby půda byla bez plevelu a jiného porostu
 - » Sekejte minimálně 3x za rok (červen, srpen, říjen) a posečenou hmotu vždy odvezte
 - » Použijte jinou osivovou směs, která je vhodnější pro dané stanoviště

- Jednoleté kvetoucí rostliny v lučních směsích, např. vlčí mák nebo chrpa, kvetou bohatě pouze v prvních letech a poté se kvetení snižuje. To je normální proces ve vývoji květnaté louky.

Mák potřebuje ke klíčení otevřenou půdu. Pokud se etablojí víceleté druhy, mák vymizí.

- Nesprávná směs pro stanoviště
 - » Kontaktujte výrobce osiva nebo jiné odborníky (např. poradce projektu Přírodní zahrada).

Převládají trávy

- Nedostatečná příprava půdy, příliš mnoho živin v půdě, trávy ve směsi nebo z předchozí kultury, u přeoraných travníkových ploch
 - » Dbejte bezpodmínečně předem na to, aby půda byla bez plevelu a jiného porostu!
 - » Sekejte minimálně 3x za rok (červen, srpen, říjen) a posečenou hmotu vždy odveďte
 - » Osadte druhy kokrhele (*Rhinanthus alectorolophus* nebo *R. minor*). Tyto rostliny parazitují na travách a oslabují je.

Kokrhel luštinec má nejenom mimořádné jméno, ale dokáže také pomoci při vytvoření květnaté louky. Napojuje se na konkurenceschopné travníkové trávy a oslabuje je především odvodněním.

Málo květů v prvním roce

Dvouleté a víceleté rostliny vytvářejí v prvním nebo druhém roce nejprve pouze listy! Květy následují až v dalším roce. Přidáním jednoletých druhů louka rozkvetne již v prvním roce.

Převládá plevel

U plevelů se vyplatí rozpoznat ty nejdůležitější již ve stádiu mladých rostlin, aby bylo možno je včas odstranit. Neměly by být v žádném případě přítomny při výsevu.

Nejdůležitějšími vytrvalými konkurenčními rostlinami jsou merlík bílý, jetel plazivý, svlačec rolní a opletník a také trávy, zde především pýr a ježatka kuří noha.

- » Plevel většinou klíčí rychleji než luční květiny, takže takzvaný pokos po vzejití osiva přibližně na 5 cm dva měsíce po osevu plevel oslabí. Posečenou hmotu je bezpodmínečně nutné odvézt. Druhý nebo třetí řez před zráním semen plevelů dodatečně také oslabuje, ale bohužel také může uškodit některým žádoucím lučním květům.

NÁPADY A KOMBINACE

Čistě květnatá louka je sama o sobě nádherná, kolemjdoucí láká k pozorování, ale také k natrhání květin. Je však možné ji i kombinovat s dalšími prvky. Zde vám chceme poskytnout několik nápadů.

Kombinace s trvalkami a květinovými cibulkami

V rámci projektu organizace „Natur im Garten“ s Univerzitou pro půdní kulturu ve Vídni byly provedeny a v průběhu let sledovány různé kombinované výsadby. Osevy květnaté louky byly kombinovány s výsadbami divokých trvalek a květinových cibulek, což mělo za následek rychlejší kvetení. Plochy jsou již v prvním roce docela vzhledné, zejména na jaře, a vytvořily se z nich nádherné samoudržitelné květnaté louky.

TIP

Plány osázení si můžete zdarma stáhnout na www.naturimgarten.at/natürlichbunt - pouze v němčině.

Kombinace s dřevinami

Zde se fantazii nekladou žádné hranice. Okraje z dřevin, kruhy kolem stromů, ale i soliterně stojící stromy orámované květnatými loukami působí takto mnohem více nádherně. Z hlediska ochrany přírody je výsadba dřevin nutností především pro ptáky. Proč tedy ekologicky nezhodnotit větší plochy keřovými ostrůvky? Příliš mnoho jednotlivě vysázených dřevin však ztěžuje sečení.

Zde má křovinořez přestávku a strom je navíc chráněn: kruh kolem stromu s okrasnou květnatou loukou.

„Kvetoucí ostrůvky“ v Enzesfeld-Lindabrunn

Pro lepší přístupnost květnatých luk je možné zasít květinovou louku pouze na vybrané části plochy. V obci Enzesfeld-Lindabrunn v Dolním Rakousku se zrodil nápad založit „kvetoucí ostrůvky“. Jedná se o organicky tvarované kvetoucí povrchy; zbývající oblasti jsou travníkové plochy, které lákají na piknik nebo k pozorování přírody.

Připrava kvetoucího ostrůvku v Enzesfeld-Lindabrunn.

V létě se k plochám podnikají školní exkurze a lidé často využívají možnosti natrhat si květiny.

Bauhof Zwentendorf (městský stavební dvůr) jako motýlí centrum a množirna osiva

Ve Zwentendorfu na Dunaji se dějí pozoruhodné věci. Díky iniciativě Bauhofu jsou zde nejen odborně a perfektně udržovány cenné kvetoucí plochy, ale tyto plochy slouží i ke sklizni semen pro osévání dalších ploch. Kromě toho se některé divoké trvalky předpěstovávají ze semen v nádobách a poté se vysazují na nové plochy.

Tím získávají náskok v růstu a mohou se snadněji etablovat. Ideální metoda pro rychlejší rozvoj „kontrolovaného zdivočení“, tedy pomalé přeměny plochy na květnatou louku.

Tím to však nekončí. Jeden z pracovníků Bauhofu, již od dětství fascinovaný motýly, se stal skutečným specialistou na správnou dobu sečení s ohledem na ochranu vzácných motýlů. Jeho neuvěřitelné znalosti a znalosti jeho kolegů o ohrožených druzích jsou nakažlivé a inspirují k vlastní aktivitě.

Pěstování divokých trvalek v Bauhof Zwentendorf (městský stavební dvůr).

Hmyzí hotel s výhledem na moře květů

K hnízdění divokých včel a jako přístřeší pro jiné užitečné organismy jsou v obcích s oblibou zřizovány „hmyzí hotely“. Bohužel se příliš často zapomíná, že právě divoké včely jsou odkázány na druhovou rozmanitost a bohatost květů. Hmyzí hotel v prostředí s malým množstvím druhů/květů bývá jen stěží osídlen. V ideálním případě jsou hmyzí hotely zakládány na květnatých loukách nebo v jejich blízkosti.

Louka na hřbitově

Plochy určené k rozšíření hřbitova v budoucnu jsou ideálním místem pro květnaté louky. Zejména zde, kde návštěvníci vzpomínají na své příbuzné, může takové rozmanité místo poskytovat útěchu. Možnost natrhat si kytici lučních květů, zastavit se a pozorovat luční život a v neposlední řadě také ušetřená práce díky méně častému sečení, jsou dobrými důvody pro přírodní louku. V některých obcích se přírodě blízké plochy již využívají pro uložení uren. Cenově výhodná a užitečná alternativa ke spíše monotónním a drahým kolumbáriím.

Plocha hřbitova, určená pro jeho rozšíření v budoucnu, byla osázena květnatou loukou.

KOMUNIKACE

Myšlenku zakládání nových květnatých luk je nutné dobře komunikovat s občany. Sice má většina populace podle našeho názoru ke květnatým loukám kladný postoj, ale vzhledem k tomu, že přírodní květnaté louky potřebují čas, aby se mohly vyvinout do plné krásy, je vhodné, aby občané byli o záměru informováni.

Podpořte dialog. Diskutujte na domovské stránce nebo na sociálních sítích. Pokud se občané zapojí do dění v obci, může to být oboustranně prospěšné.

Občané podporují opatření na ochranu včel a ostatních druhů.

Dobrou pomůckou může být také **označení v místě** nově založené louky. Zejména u „kontrolovaného zdivočení“ by měl být pravidelně vysekáván pruh, který ukazuje, že obec o plochu pečuje. Cedula ve vysekaném pruhu, která poukazuje na význam divoce kvetoucí plochy, zde vykoná cennou osvětu.

Představte ve svých obecních novinách domácí rostliny. Zejména o vzácné rostliny bývá většinou velký zájem. Stojí za to vyzdvihnout i kopřivu, která živí několik desítek druhů hmyzu.

UŽITEČNÉ ADRESY

Přírodní zahrada z. s. a partneři:

vzdělávací akce a poradenství ke květnatým loukám po celé ČR (www.prirodnizahrada.eu)

Jaroslav Svoboda:

květnaté louky a kosení (www.ekozahrady.com)

ZDROJE ODBĚRU OSIVA V ČR

Planta Naturalis (www.plantanaturalis.com)
specializované pěstování přírodních rostlin,
vlastní směsi osiv - zahradní a parkové louky,
záhonové porosty, krajinářské louky i louky pro
včely

Aros-osiva (www.aros.cz)

směs lučních květin a bylin pro plochy s vyrovnaným vláhovým poměrem a směs určená pro výsušná stanoviště

Agrostis Trávníky (www.agrostis.cz,
www.kvetnatelouky.cz) od získávání osiva
planých druhů až po míchání vlastních řádně
registrovaných směsí - do sucha, do vlhka,
bylinné rekultivační směsi, druhově pestré
směsi i včelí medonosné louky

PŘÍRODNÍ ZAHRADA

V případě dalších otázek se obračejte na naše poradenská místa. Jejich kontakty a další informace najdete na www.prirodnizahrada.eu.

DOPORUČENÁ LITERATURA

Jak vypěstovat květnatou louku, 2010,
Zdeňka Nikodémová, Grada

Louka – vábení do tajuplného světa, 2019,
Jan Haft, Kazda

Zahrada pro včely, 2019, Katrin Lugerbauer,
Grada

Impressum Mediální vlastník „Natur im Garten“ GmbH, 3430 Tulln; text: A. Steinert; redakce: K. Batakovic, M. Fišerová, M. Petrová, M. Liehl-Rainer; fotografie: M. Benes-Oeller, J. Brocks, A. Haiden, F. Kiss, M. Liehl-Rainer, A. Steinert, E. Zottl; grafika: KUTECH Web & Werbung GmbH, 3441 Abstetten; překlad: Top Translation; tisk: Eigner Druck, 3040 Neulengbach; Březen 2020.

Tato informační brožura byla vytvořena v rámci přeshraničního projektu „Klimatická zeleň – adaptace na klimatické změny pomocí zelené infrastruktury“ (ATGZ142). Projekt „Klimatická zeleň“ (Klimagrün) je financován z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) v rámci programu Interreg Rakousko - Česká republika.

www.prirodnizahrada.eu

